

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. III. De clausula: si preces veritate nitantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

dens dispositio redderetur inutilis, l. cum vulgari, 4. ff. de dot. preleg. Quinto, si per talem relationem sequeretur absurdum; Abbas in c. Ecclesia nostra, de elect. Sexto: quando potest diversa ratio assignari, ob quam non debeat fieri relatio ad omnia precedentia; Bartolus in l. 1. C. de liber. Nam novum non est, quod clausula, ultimo loco posita, non respiciat, quæ proximiori Sede constituta sunt, sed anteriora; Gibalinus de sacra Jurisdictione, disquisit. 2. d. 2. nu. 17. §. quod etiam, sic fit, cum in Tridentino Sess. 22. fit potestas Episcopis, subditos cogendi preceptis, ut adeant Parochiam ad audiendum verbum DEI. Post quod subditur: ut moneant etiam eos, ut eandem accedant saltem diebus Dominicis: & tunc subjungitur clausula dans prædictam potestatem Episcopis; & tamen hæc non afficit immediate prius dicta, de audienda Missa in Parochia, cum toto orbe fiat oppositum, his præmissis ex communi D. D. doctrina.

§. III.

De clausula: si preces veritate nitantur.

1491. DE hac clausula tracto l. 4. Decret. à n. 2258. ubi ago de rescriptis dispensationum matrimonialium. Pro ejus intelligentiâ not. 1. condiciones, & clausulas, quæ dispositioni vel naturâ, vel jure insunt, licet non exprimentur, non esse suspensivas; sed si veræ sunt, dispositionem statim valere; si falsæ, vitiari, nisi aliter exprimentur, quàm insunt. Hinc in rescripto, ubi ponitur clausula (si preces veritate nisi compereris) clausula suspensiva est; nec isti æquivalent: si preces veritate nitantur, ut pluribus constat ex lib. 4. à n. 2258. & seqq. hinc ad verificandam eam clausulam non sufficit, quod per informationem desuper capiendam, delegato constet, preces veritate nisi. Nam si à parte rei non est ita, rescriptum est subreptitium; Ledesma in summa, de matr. c. 17.

1492. Not. 2. quando Pyrrhus Corradus in Praxi dispens. Apostol. l. 7. c. 6. n. 28. dicit: per clausulam (si preces veritate nitantur) mandatam reddi conditionale, & ita esse

Tom. I.

decisum in quadam causa Oxomensis, 20. Junij 1552. debere intelligi, vel, si aliter exprimatur, quàm insit, ut diximus num. preced. vel conditionem sumendo latè, pro ea etiam, quæ est de præsentis, ut diximus l. 4. n. cit. in priori numero.

Not. 3. hanc clausulam in rescriptis provisionalibus communiter apponi solitam (si constiterit) facere commissionem conditionalem suspensivè, & importare necessariò causæ cognitionem. Prius enim fieri debet indagatio, & judicialis cognitio rei, ut notatur in Clement. 1. de concess. præbend. in 6. & Clement. Judex, de offic. delegat. Unde non æquipollet isti (si preces veritate nitantur) hæc enim non suspendit, juxta n. 1491. Et ideo etiam differt à clausula (si ita est) in hac enim sufficit in facto ita rem esse, quamvis non præcesserit cognitio, & pronuntiatio super eo; hoc tamen intellige sic, ut non suspendat jurisdictionem Commissarij, usque ad ejus verificationem coram ipso; sed solum ipsum commissionis usum.

Not. 4. hanc clausulam (si ita est) de jure cuilibet rescripto inesse, per c. 2. de rescript. & l. fin. c. de divers. rescri. præsertim, quado gratia est in forma commissaria; Barb. claus. 154. n. 2. tunc enim ostendit Papam de narratis notitiam non habuisse; sic Marta de clausul. 157. n. 1. probabilius est, quod requirat causæ cognitionem, & partis citationem, ut notat Felinus in c. fin. de præsumpt. nu. 32. Sanchez de matrim. l. 8. D. 34. n. 26. nisi apponatur in iis, quæ præsumuntur à jure, ut si mandetur, aliquem (tanquam virum probum) admitti, esto dicatur in rescripto, si ita est; tunc enim non requiritur, ut verificetur coram delegato; quia sufficit præsumptio juris; Cardin. Tuschus to. 1. pract. conclus. l. c. concl. 367. à n. 13. non suspendit jurisdictionem, sed tantum ejus usum, ut diximus num. preced. in fine, his præmissis:

Quæres. 1. quid intelligatur per preces, sub quarum veritate subsistente conceditur rescriptum? Resp. intelligi ea, quæ substantialia sunt, seu ex quibus voluntas rescribentis pendet, aliàs non consentientis in id, pro quo impetrando supplicatur; ita Zoësius de rescript. n. 31. Ex quo collig. 1. rescriptum vitiari, si preces non verificentur in causa finali, cujus ratio est ex n. 1445. secus, licet non verificetur cau-

§. 2.

sa

1493.

1494.

1495.

sa solum impulsiva, de qua n. 1446. Nam gratia non dicitur inutilis propter omissum id, quod expositum non avertisset mentem rescribentis, c. dudum, vers. considerantes, de prabend. in 6. allegatio autem vel reticentia rei, quæ ommissa esse poterat, & explicare non tenebatur orator, est aliquid tale; ergo. Nam principale utile non vitatur per minus principale inutile, si separari possint. Collig. 2. rescriptum gratiæ vitari non verificatis precibus quoad ea, quæ erant de necessitate exprimenda; nam ab illis pendet voluntas rescribentis, aliàs non concessuri gratiam, ut constat ex n. 1443. 1467. & 1471. Ea porro dicimus de necessitate exprimenda, consequenter substantialia rescripti, ut in illis verificentur, prout oportet, quæ jure, consuetudine, vel stylo Curia sic exigente exprimi debent, ut diximus n. loco cit.

1496. Loquor autem de stylo, exposito n. 1467. Quæres. 2. an huic clausulæ sit locus in rescriptis gratiæ motu proprio? affirmativam sequitur Barbosa cit. clausul. 166. n. 2. quod maximè procedere vult in beneficialibus, ne detur vitiosus ingressus, & quamvis non suspendat jurisdictionem, ut diximus n. 1493. suspendit tamen ejus exercitium, per Martam p. 2. clausul. 71. n. 4. id verò, quod ibid. addit ex Natta consil. 368. n. 4. & Menochio de arbitrar. casu 261. nu. 22. quod per hanc clausulam omnis subreptio vitiet gratiam etiam circa falsam causam impulsivam, ex n. 1446. negandum est; item illud, quod omnis subreptio quantumcunque modica, ex n. cit.

§. IV.

De clausula: motu proprio.

1497. **M**otu proprio concessum dicitur, quod Multroncè (nimirum quod ex mera conceditur liberalitate Principis) non ob instantiam, aut preces alterius; hinc non obstat gratiæ motu proprio concessæ, quod obtinens vel ipse, vel alius ejus loco pro dicta gratia supplicaverit, si Pontifex non ex hujus petitione, sed ex sua benignitate motus, eam concessit; id, quod semper intelligendum est, quando Pontifex expressit in literis, se motu proprio concedere; unde probare volens, gratiam motu proprio concessam, esse concessam ob instantiam, non admittitur;

quia esset rescribentem mendacij arguere, ut notat Rebuffus in clausul. mandator. n. 23. Not. autem gratiam, motu proprio concessam, si re adhuc integra moriatur Pontifex, exspirare, teste Seraphino, decis. 731. n. 1. quibus positus:

1498. Quæres, quos in rescriptis effectus habeat clausula motus proprii? plures recenset Barbosa clausul. 79. à n. 13. referendo potiùs aliorum doctrinam, quam probando. Primus est, quod juxta Baldum, L. Non omnes, C. de quadrienn. præscript. & alios: habeat vim clausulæ: non obstantibus, quæ tollit omnia, quæ dispositioni, cui apponitur, obstare possunt, ut notat Barbosa cit. clausul. 82. nu. 4. quod tamen in multis fallit; quia non tollit vitium personale; & plura alia, &c. de quibus ibid. & constabit ex dicendis à n. 1506.

1499. Secundus est, quod habeat vim clausulæ ex certa scientia, juxta Martam p. 1. clausul. 72. aliàs 73. num. 7. & ambæ simul expressæ sint efficaciores. Hæc porro clausula (ex certa scientia) denotat, concessionem gratiæ processisse à concedente habitâ plenâ notiâ tenoris, & omnium circumstantiarum ejus; consequenter omnium eorum, quæ ad effectum obtinendi necessaria sunt. Unde quando Pontifex in confirmatione privilegij, vel gratiæ concessæ apponit clausulam ex certa scientia, ea clausula habet vim novæ concessionis; adeoque, si contingat gratiam, vel privilegium concessum, esse invalidum, per illam redditur validum, licet concedens, vel confirmans gratiam, vel privilegium, illius defectû, vel nullitatem ignoraverit, dummodo potestatem habeat ad revalidandum, & nihil aliud addat, quod revalidationi repugnet; sic Benedictus Pereyra in Elucidario nu. 235. Suarez l. 8. de Legibus c. 18. Sed hoc accipiendum venit juxta dicenda à n. seq. In multis enim fallit.

1500. Hic effectus nimis indefinitè tribuitur huic clausulæ. Nam licet concedens gratiam, possit eam concedere etiam cum præjudicio tertij, si tamen id non exprimitur, hoc non operatur clausula motus proprii, maximè quando non præcessit causæ cognitio, ut fatetur ipse Barbosa ex Menochio, Aloyf. Riccio, Marta, & aliis. Similiter non tollit statuta civitatum,